

ВЧЕННЯ ПРО СВЯЩЕННЕ КОЛО ЯК ШЛЯХ ДО ПОДОЛАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ТРАВМАТИЧНОГО СИНДРОМУ У ТВОРЧОСТІ АМЕРИКАНСЬКИХ ТА КАНАДСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ ІНДІАНСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ

Оксана ШОСТАК

Національний аваційний університет

Стаття розглядає вчення про Священне Коло як організуючий конструкт людського розвитку та подолання травматичного синдрому як у окремих особистостей так і у цілих корінних громад США та Канади, та вплив цього вчення на формування і інтерпретацію літературних текстів письменників корінного походження.

Ключові слова: травматичний синдром, Священне Коло, корінні жителі США та Канади, крі, оджібвей, індіанці

Статья рассматривает учение о Священном Круге как организующий конструкт человеческого развития и преодоления травматического синдрома как у отдельно взятых индивидуумов, так и у целых коренных общин США и Канады, а так же его влияние на формирование и интерпретацию литературных текстов писателей коренного происхождения.

Ключевые слова: травматический синдром, Священный Круг, коренные жители США и Канады, кри, оджибвей, индейцы

This paper explores the Medicine Wheel as an organizing construct for examining some contemporary theories of human development and overcoming individual and communal trauma syndrome in the USA and Canada, as well as a tool of formation and interpretation of Native American literary texts.

Key words: trauma syndrome, Medicine Wheel, Native Americans and First Nations of Canada, Ojibway, Cree.

Питання травматичного синдрому у творах письменників корінного походження США та Канади є провідним, практично, не можливо назвати жодного твору, написаного представниками перших націй, де у тій чи іншій формі не зачіпалося б це питання. Літературні критики звертаються до цього питання значно рідше, серед найбільш визначних можна назвати розвідки Дж. Л. Фрід [3], Д. Хоровітц[5], Дж. Вайат [12], Д. Мадсен [6], Б.Х. Меслі [8] та А. Г. Руффо[9]. Попри надзвичайно поширену і пропаговану серед літературознавців тенденцію щодо залучення

до аналізу творів письменників індіанського походження методів, що співзвучні традиціям і світобаченню перших націй північноамериканського континенту, лише розвідка А. Г. Руффо, присвячена аналізу п'єси Томсона Хайвея “Сухі вуста мають спрямуватися до Капускасіну”, виконана із точки зору аборігенської теорії зцілення, всі останні дослідження у тій чи іншій мірі використовують європейський досвід психоаналізу. Практично усі дослідники підкреслюють недопустимість консервування індіанської культури у минулому, як підкреслює Дебора Медсен, “схоронність культури означає її зафіксованість у часі, що відкидає у історичне минуле, відмовляючи в активній участі у культурному і політичному сьогоденні. Якщо коротко, то це – історичне гетто” [6, с. 80]. Визначний індіанський письменник і літературознавець Джералд Візенор іменує це “віросповіданням кінця”. На думку Медсен, “найбільша проблема полягає у тому, що сама концепція травми є західною і широко використовується у психоаналізі” [6, с. 80]. Дослідниця вважає цілком невірним підхід до привласнення травми у межах “дискурсу виживших”, розглядаючи травму як “застарілу сучасність”, у контексті лінійних взаємовідносин між подією у минулому, котра викликала травму і симптомами у теперішньому часі. Таким чином, травма постійно відсилається до минулого, котре, як відомо змінити неможливо, а отже немає жодного важеля на сучасні симптоми травми. У західній теорії травми зцілений прирівнюється до “того, хто вижив”, при чому кожного разу цей процес розглядається як індивідуальний. “Ментальне “здоров’я” оцінюється відповідно до здатності інтегруватися цілком до мейнстрімного суспільства” [6, с. 80–81], саме це, на думку дослідниці, і представляє найбільшу загрозу як для індивідуального самовизначення корінних жителів континенту так і для національного суверенітету у цілому. Тому процес подолання травми Медсен розглядає у контексті повернення до “цілісності”, котру вона розглядає як таку, що базується на національній ідеології і яка, на її думку, є укоріненою у віровченні, притаманному корінним народам континенту. Але єдиний підхід, що пропонується у її розвідці – це розгляд категорії часу не у лінійній перспективі, а у сферичній, що дає змогу об’єднати минулий і теперішній час у єдине ціле. Суттєвим недоліком такого підходу, на нашу думку, є відсутність опису алгоритму шляху досягнення такої цілісності у її розвідці. Тому особливо цікавим, із нашої точки зору, слід вважати, дослідження А. Г. Руффо, у якому методологія дослідження літературних текстів

із точки зору аборигенного світогляду переплетена із використанням елементів вчення про Священне Коло. Ми вважаємо цей підхід надзвичайно цікавим і “екологічним” методом інтерпретації літературних текстів, написаних письменниками індіанського походження.

Вчення про Священне коло відображає концепцію розвитку людини, підкреслюючи священну зцілюючу силу рівноваги. Відомості про Священне Коло інтегровані у світоглядні матриці багатьох північноамериканських народностей. Вперше вчення про Священне Коло було донесено до наукової спільноти у роботі соціологів А.-М. Мавхіней та Х. Набігон “Аборигенна теорія: Священне Коло племені крі як методика зцілення перших націй”[7]. На зцілюючу силу вчення про Священне Коло звернув увагу лікар Льюїс Мехл-Мадрона, свої спостереження він представив у книгах “ Медицина Койота” (1997) і “Мудрість Койота” (2005), особливу увагу він звернув на активізацію Кола у процесі народження, лікуванні психічних хвороб, діабету та раку. Усі дослідники, що зверталися до цієї теми, підкреслюють ідею священності життя, котра лежить в основі цього вчення. “Священність – це не той аспект, яким він постає у західній або європоцентричній моделі знання чи зцілення, але вона є фундаментом, необхідним для розуміння аборигенної теорії та практики. Священне Коло – це шлях до зцілення серед багатьох корінних народів на усьому континенті, котрий використовується для повернення власної ідентичності та пошуку цілей у житті, як для конкретних особистостей, так і для цілих громад”[10, с. 142].

Священне Коло може бути представлено у вигляді сфери або колеса, ця форма репрезентує життя. Сфера представляє собою землю, сонце, місяць, зорі, цикл життя і зміни сезонів. Коло поділено двома лініями й утворює чотири рівні сектори, що знаменують собою рівновагу, рівність та гармонію. Сектори представляють чотири основні напрямки світу – схід, південь, захід і північ, чотири священні кольори – жовтий, червоний, білий та чорний, чотири складові людини – фізичну, ментальну, емоційну та духовну, і чотири раси, котрі живуть на землі. Рух у Священному Колі йде за годинниковою стрілкою і повторює рух у природі. Цей вимір представляє універсальний рух життя : від зміни сезонів та руху зорь на небі до стадій життя, котре починається із зачаття і до смерті. Така концепція Кола слугує своєрідною багатовекторною мапою, яка повинна слугувати орієнтиром для людини в усіх її думках і діях. Символи і напрямки тут виступають у вигляді кодів і шляхопроводів, котрим

легко слідувати, якщо розуміти їхнє значення. “Магія” інкорпорована у Колі існує на багатьох планах і вона “діє” до тих пір допоки підтримується взаємозв’язок між усіма силами у рівновазі і з позитивним настроєм, через них кожна окрема людина й у цілому уся громада матиме магічну підтримку через священні видіння отримуючи силу та зцілення. “Священне Коло навчає нас тому, що всі ми належимо до єдиної родини й громади, і наш обов’язок полягає у тому, щоб планувати майбутнє таким чином, щоб наші рішення не мали негативного впливу на майбутні сім поколінь поспіль” [4, с. 106].

Життя у Священному Колі представлено у двох аспектах – зовнішньому й внутрішньому. “Існує дві сторони життя, яким кожна особистість має приділити увагу, інакше ризикує порушити рівновагу. Ми культивуємо наше зовнішнє життя, для того щоб вписатися у потік часу і культури. У той час як наше внутрішнє життя є відображенням нашої особистості. Завдяки цьому відображенню ми змінюємося і зростаємо духовно” [7, с. 21].

Еволюції двох традиційних сторін життя присвячено роман Ігнатії Брокер “Жінка ночного польоту”. В оповіді йдеться про життю Ні-бо-ві-се-гве (Оуна), пра-пра-прабабусі декількох поколінь племені оджібве, котра зуміла втілити вчення Священного Кола у власному житті попри вкрай несприятливі зовнішні умови. На сторінках роману постають п’ять поколінь оджібве, життя яких утворює коло, перше покоління живе традиційним для племені життям, культивуючи національні цінності, наступне починає відходити від шляхів предків. Представники п’ятого покоління демонструють усі ознаки “успішної” інтеграції у мейстрімне біле суспільство. “A feeling of sadness and loss had come over her, for although these young people were Ojibway, she felt like an outsider. The polite smiles they gave her were those offered to a stranger. The people did not say to which do-daim they belonged but instead to which reservation. Відчуття суму і втрати охопили її, тому що не зважаючи на те що вся ця молодь була оджібве, вона відчувала себе сторонньою людиною. Ввічливими посмішками, що були звернені до неї, зазвичай вітають чужаків. Старе село на резервації, котре Оуна так добре пам’ятала, було абсолютно іншим місцем із людьми, котрі радше нагадували білих чужаків. Люди не говорили до якого клану вони належать, а натомість говорило про приналежність до резервації” [1, с. 128] (Тут і надалі у тексті статті переклад О.Ш.). Та серед них знаходяться ті, хто прагне замкнути коло, повернувшись до основ світогляду оджібве і зберегти традиції у віках.

При цьому акумуляція до нового не виглядає у романі трагічно, оскільки розглядається через призму Священного Кола і єдності усіх рас: “The Ojibway were now a Christian people. They went to the churches, were baptized, and did what was required. The older people who knew the “old Indian ways” could relate them to what was taught in the churches. “Honor thy father and mother”, “Love thy neighbor as thyself”, “Thou shalt not kill”, respect, brotherhood, “Thou shalt not covet thy neighbor’s goods” – these were what the Ojibway had always practiced. The Old Ones believed that Christian principles that were similar to the old ways could help the Ojibway people. Оджібве нині стали християнами, вони відвідували церкви, приймали хрещення і виконували все, що від них вимагалось. Старші люди, котрі знали “старі індіанські шляхи” могли наставити їх у тому, чого навчали у церкві. “Шануй своїх батька та матір”, “Возлюби ближнього як самого себе”, “Не убий”, повага, братські стосунки, “Не побажай того, що належить не тобі” – це все практикували оджібве із давніх здавен. Старійшини вірили, що християнські принципи такі схожі до їх старих шляхів зможуть допомогти оджібва” [1, с. 129]. Всі перераховані аспекти змін радше відносяться до зовнішньої сторони життя, у той час як внутрішнє життя героїні, котре, за вченням Священного Кола є відображенням особистості, функціонувало за традиційними алгоритмами оджібва: “My children and grandchildren are doing well in the way of the white strangers. They are farmers, they are teachers, and they work in the factories that make the many new tools – even the airplanes that crowd the birds from the sky. And they are with honor, for they have fought in the white man’s wars. Because of this, part of my dust lies in the foreign lands. My mother said to me that our dust cannot be erased from the earth of our land. Let this be true also for my children who lie in the foreign lands, for I have buried the drums that were a part of their lives. Мої діти і внуки добре прилаштувалися до шляхів білих чужаків. Вони стали фермерами, вчителями, працюють на фабриках, що виготовляють багато нових речей, навіть літаки, що тіснять птахів із неба. Вони вкрили себе славою, бо воювали у війнах білих людей. Через це частина мого праху лежить у чужих землях. Моя мати говорила, що наш прах неможливо стерти із ґрунту нашої землі. Хочу, щоб це сповнилося і для моїх дітей, що лежать у чужій землі, бо кожного разу я за них ховала барабани, котрі були частиною їхнього життя” [1, с. 130].

Кожен сектор Священного Кола репрезентує позитивну (світлу) внутрішню сторону і зовнішню (негативну) темну, у той час як ядро

сфери представляє суть людини, котра у свою чергу також поділяється на світлу і темну сторони. “Індіанці, що прямують червоним шляхом, намагаються підтримувати рівновагу між позитивними й негативними циклами життя” [7, с. 22]. кожна сферу називають “дверима”, і вона представляє якийсь із етапів людського життя. Дитинство – це східні двері, юність – південні, зрілість – західні й старість – північні двері, центр кола уособлює людську особистість, котра також має світлу і темну сторони. Східні двері представляють початок, позитивні аспекти: відновлення, добрі почуття, смачна їжа, відіння, напрямок руху і цілі. У цьому аспекті кола вкрай важливим є вміння проявити емоції і висловити їх доречною мовою, так само як поділитися ними у жартах, зняти стрес через спілкування. Усе перераховане призводить до формування правильної самооцінки, самоповаги і психічного здоров’я, це допомагає боротися із відчуттям неповноцінності, котре є темною стороною цього східного сегмента кола.

Новела “Беззахистність”, що входить до циклу “Брати у зброї” канадського письменника Джордана Вілера, може слугувати яскравим прикладом того як “сучасні письменники корінного походження маніпулюють англійською мовою і пов’язаною із нею літературною традицією для того щоб розповісти про індіанський досвід часів колоніалізму для того щоб зцілити себе й аудиторію від колоніальної травми” [2, с. 12]. Вчення про Священне Коло є важливим знаряддям для деконструювання й аналізу подібних текстів. “Розум, тіло, емоції і дух кожної окремої особистості нерозривно пов’язані між собою та із землею та всім, що на ній знаходиться ” [7, с. 19]. Джордан Вілер оповідає про те, як порушення балансу, необхідного для функціонування особистості у східній сфері Кола, що так активно культивувалося у резидентських школах для юних індіанців у США та Канади призвело до справжньої катастрофи, пов’язаної із відчуттям меншовартості, яке було прищеплене не лише окремим особистостям, але й цілому поколінню індіанців. “When they first walked in the door, Martin told Kris he was scared. A nun, overhearing them, whipped Martin across the face with the stick for speaking Cree. <...> There was always crying at night, among the younger ones especially, huddled alone in the dark, crying for moms, for the warmth of kokum, to be anywhere else but this ugly building where s supreme god didn’t want them to speak Cree or remain Indian, and so hired a priest and a pack of nuns to frighten, oppress, and defeat them.

They were children in prison, in concentration camps where the church strived to alter their minds and their lives forever. Коли вони вперше увійшли у двері Мартін сказав Крісу, що йому страшно. Монахія, що почула це, вдарила палкою поперек Мартінового обличчя за те, що він розмовляв мовою крі. <...> Там завжди стояв плач, особливо поночі, особливо серед наймолодших, покинуті самими у темряві, вони плакали за мамами, за теплом колісок, прагнучи бути де завгодно лиш би не у цьому жакливому приміщенні, де верховний бог не дозволяє їм говорити на рідній мові крі чи залишатися індіанцями, а для цього він найняв священника і цілу зграю монашок, щоб вони принижували і врешті зруйнували їх. Це були діти у тюрмі, в концентраційному таборі, де церква доклдала зусиль, щоб вихолостити їх мозок і змінити життя назавжди” [11, с. 161]. Саме у цьому жакливому місці Мартін був зґвалтований священником, після чого навіть його брат відвернувся від нього. Не маючи ні від кого підтримки, відчуваючи власну людську меншовартість, Мартін стає гомосексуалістом, заражається СПІДом і помирає. Як сам він про себе скаже : “Being gay is one thing, being Indian and gay is another. Бути голубим – одна річ, а бути геєм й індіанцем – зовсім інша” [11, с. 200]. Відрізаність від усього, що вважається у житті людини найріднішим, уособлюється в образі матері, яка була, за словами самого героя “she’s more hurt that I am gay than she is of me dying./ більше вражена тим, що я гей ніж тим, що я вмираю” [11, с. 185]. Слід зауважити, що у культурах корінних народів ставлення до людей із нетрадиційною орієнтацією було більш ніж толерантним, у деяких народів це явище вважалося навіть свого роду благословенням від Творця, оскільки людина немов би об’єднувала у собі дві особистості, маючи змогу таким чином бачити світ із двох протилежних перспектив. Фальшиві цінності, привнесенні у життя індіанців із приходом європейської цивілізації, руйнували таке безконфліктне бачення світу, а з ним і внутрішньо родинні зв’язки. “Martin was dying. Martin, his little brother. Martin, whom he wouldn’t hold after seeing what the priest at the boarding school did to him. It wasn’t Martin’s fault, Kris thought at the time. It was the priest. The faggy priest. What could Martin do? And yet Kris couldn’t hold him, couldn’t go near him. Martin had cried incessantly, and soon, Kris had too, but still, he couldn’t go to him. Where was their mother? That’s who Martin needed, but she had been in a hospital. Their dad was dead. Why was the Great Spirit so mean? Kris thought only the white man’s God supposed

to be mean. Kris couldn't hold Martin in his arms anymore. Martin had needed their mom, and their mom never came./ Мартін помирав. Мартін, його маленький братик. Мартін, котрого він більше ніколи не обійняв, після того як побачив, що із ним зробив священик. Мартінової вини у тому не було, Кріс думав увесь час. Це через священика. Через педераста-священика. Що міг зробити Мартін? І все одно Кріс не міг обійняти його, не міг наблизитися до нього. Мартін ридав ночі на проліт, і скоро до нього приєднався Кріс, та підійти однаково не міг. Де була їхня мами? Ось кого потребував Мартін, та вона була у лікарні. Їх тато – мертвий. Чому Великий Дух був таким жорстоким? Кріс думав, що тільки Бог білих людей має бути жорстоким. Кріс не міг більше обіймати Мартіна. Мартіну потрібна була мама, котра так ніколи і не з'явилася” [11, с. 211–212].

Ставлення до життя як до цілісного явища, у якому чотири основні компоненти кожної окремої особистості мають знаходитися у рівновазі для того, щоб людина могла вважатися здоровою і гармонійною частиною оточуючого її світу – є визначним для послідовників вчення Священного Кола. Навіть одноразова спроба вивести людину із цієї рівноваги має довготривалі наслідки. Тому не виникає сумніву, що радикальні зміни у житті корінних націй континенту, асоційовані із інтеграційними процесами на зразок переселення у резервації і насильницьке розміщення дітей у резидентських школах до цих пір відлунює у поколіннях.

Південні двері вчать про взаємовідносини із собою, сім'єю і громадою, саме тут навчаються визначати власну ідентичність. “Юність – часто час криз. Для молодих індіанців – це час коли вони визначаються із власною приналежністю до нації. Процес визначення культурного здобутку передувє всім іншим видам діяльності, включаючи освіту” [7, с. 30]. Негативним аспектом цієї сфери є заздрощі, котрі Старійшинами визначаються як прагнення мати щось без належної затрати енергії задля цього. Цей період у новелі описаний любовними стосунками Кріса і Бев, яку він залишив у той час як вона була вагітною, а вона втратила дитини. Це було перше кохання, спогад про яке залишається на все життя, та Кріс пояснив надалі свою поведінку тим, що йому хотілося мати у житті щось більше ніж просто сім'ю і бути “резерваційним індіанцем”. Національна ідентичність, зруйнована у школі, фактично звела життя героя нанівець.

Західні двері уособлюють повагу, причину й воду. Через ці двері людина входить у світ Духів. Коли говорять про смерть людини

часто кажуть, що вона “пішла через західні двері”. Образа зазвичай є “негативним” аспектом цього сегменту. Саме вона заважає виявляти повагу до себе та інших, а це у свою чергу приводить до дисбалансу як у особистісних стосунках так і взаємовідносинах членів громади. На порозі смерті Мартін, за допомогою Кріса, прагне повернутися додому, на резервацію, щоб відновити батьківський дім і померти у ньому. Все, що він прагне – це бути похованим дома, на землі предків, куди він не міг повернутися усе своє життя через моральну травму, що йому була завдана у дитинстві. Громада, дізнавшись про природу його хвороби, прагне позбутися його як чогось нечистого. Але Дж. Віллер доводить, що навіть смертельно хвора людина спроможна відстояти себе і змінити власне оточення за умови, що вона поважає себе, отже вона діє відповідно до вчення про Священне Коло.

Турбота є символом північних дверей. Турбота як дія, як прагнення щось змінити, при цьому фокусом цієї турботи маємо бути ми самі. Якщо європоцентриська культура навчає, що це егоїзм думати у першу чергу про себе, то , згідно із вченням Священного Кола, така думка є хибною. Якщо ми дбаємо про себе самі, то це звільняє час і місце для інших людей потурбуватися про себе також. Людина не повинна перекидати обов'язки турбуватися про себе на когось. Мартін і Кріс самостійно відновлюють будинок, а з ним повертають із небуття родинні самостійні цінності не тільки у межах власної сім'ї, але й усієї громади.

“Martin’s wake was a boisterous affair, like all wakes on the reserve. What caught Kris off guard was that people came, in droves. Ruby and Aunt Peggy Jane cooked a feast and James Caribou told dirty jokes to old women, who giggled incessantly and flashed their gums. Serenely, Martin’s body rested in the center of the room. It was an expensive coffin, but Martin left behind enough money in his will to cover the expenses. He was buried on the reserve, right by his father. / Пильнування біля Мартінової труни було бучною подією так само як і будь-яке пильнування, що відбувалося на резервації. Чого Кріс насправді не очікував так це юрми людей, що приходили. Рубі і тітка Пеггі-Джейн наготували частування, а Джеймс Карібу розповідав брудні анекдоти стареньким, що безперестанку хихотили й виширялися. Мартинове тіло мирно стояло посеред кімнати. Це була дорога труна, але Мартін залишив по собі достатньо грошей, щоб покрити розходи. Його поховали на резервації поряд із батьком” [11, с. 221].

У цьому описі кидається у вічі дві речі – перше, це незвичайне для європейської культури збудження під час поминок, але його швидше слід інтерпретувати як полегкість, яку відчула громада після того як змогла перебороти, нав'язані білими людьми стереотипи поведінки, повернувшись до власного духовного коріння. Друге – це символ дорогої домовини, як семіотичний знак марності усіх нав'язаних європейцями обмежень і цінностей. Гроші Кріса, що він їх залишив, це гроші за страхування життя, своєрідне іронічне відшкодування від суспільства, що їх отримує людина за усі страждання, через які їй довелося пройти через культуру, нав'язану цим суспільством.

Підсумовуючи вище сказане, слід відзначити, що використання вчення про Священне Коло у процесі інтерпретації текстів письменників корінного походження є надзвичайно продуктивним, оскільки дає досліднику можливість поглянути на літературний твір із не-європейської точки зору, а отже глибше проникнути у суть написаного людиною, котра має відмінне від західного світосприйняття. Вчення про Священне Коло пропонує тлумачення різних стадій розвитку людини та її мети на кожній із цих стадій, пояснює зв'язок, що існує між людиною і оточуючим світом, підносить роль духовності корінних народів для досягнення гнучких, розмаїтих стосунків між сучасними народами, що населяють США та Канаду.

ЛІТЕРАТУРА

1. Broker, Ignatia. *Night Flying Woman. An Ojibway Narrative* / Ignatia Broker. – St.Paul: Borealis Books, 1983. – 135 p.
2. Episkew, Jo-Ann. *Taking Back Our Spirits: Indigenous Literature, Public Policy, and Healing* / Jo-Ann Episkew. – Winnipeg: University of Manitoba Press, 2009. – 248p.
3. Freed, Joanne Lipson. *The Ethics of Identification : The Global Circulation of Traumatic Narrative in Silko's "Ceremony" and Roy's "The God of Small Things"* / Joanne Lipson// *Comparative Literary Studies*. – 2011. Volume 48.1. – P. 219–240.
4. Freeman, Bonnie & Lee, Bill. *Toward an Aboriginal Model of Community Healing* / Bonnie Freeman, Bill Lee // *Native Social Work Journal*. – 2007. – Volume 6. – P. 97–120.
5. Horovitz, Deborah M. *Literary Trauma: Sadism, Memory and Sexual Violence in American Women's Fiction* / Deborah M. Horovitz. – Albany, NY: State University of New York, 2000. – 169 p.

6. Madsen, Deborah. Of Trauma and Trickster / Deborah Madsen // *Studies in the Literary Achievement of Louise Erdrich, Native American Writer. Fifteen Critical Essays* / Brajesh Sawhney [eds.] – Lewiston – Queenston – Lampeter: The Edwin Mellen Press, 2008. – P. 78–86.
7. Mawhiney, Anne Marie & Nabigon, Herb. Aboriginal Theory: A Cree Medicine Wheel Guide for Healing First Nations / Anne Marie Mawhiney, Herb Nabigon // *Social Work Treatment: Interlocking theoretical approaches* / F. J. Turner [eds]. – New York: The Free Press. – P. 18–38.
8. Mesle, Barbara Hiles. Trauma, Memory and Healing in Louise Erdrich's *The Painted Drum* / Barbara Hiles Mesle // *Studies in the Literary Achievement of Louise Erdrich, Native American Writer. Fifteen Critical Essays* / Brajesh Sawhney [eds.] – Lewiston – Queenston – Lampeter: The Edwin Mellen Press, 2008. – P. 115–133.
9. Ruffo, Armand Garnet. Exposing the Poison, Stanching the Wound: Applying Aboriginal Healing Theory to Literary Analysis / Armand Garnet Ruffo // *The Canadian Journal of Native Studies*. – 2009. – Number XXIX. – P. 91–110.
10. Wenger-Nabigon, Annie. The Cree Medicine Wheel as an Organizing Paradigm of Theories of Human Development / Annie Wenger-Nabigon // *Native Social Work Journal*. – 2010. – Volume 7. – P. 139–161.
11. Wheeler, Jordan. *Brothers in Arms : [3 novellas]* / Jordan Wheeler – Winnipeg, Manitoba: Pemmican Publications, Inc., 1989. – 223p.
12. Wyatt, Jean. Storytelling, Melancholia, and Narrative Structure in Louise Erdrich's *The Painted Drum*/ Jean Wyatt// *MELUS*. – 2011. Vol.36, Number 1. – P. 13–36.

“АНТИПУТЕШЕСТВИЕ” ДМИТРИЯ ДАНИЛОВА “ОПИСАНИЕ ГОРОДА”: ВЕКТОРЫ ЖАНРОВОГО МОДЕЛИРОВАНИЯ

Мадлен ШУЛЬГУН

Київський національний лінгвістичний університет

У статті вивчається комплекс стратегій перегляду коду подорожі: поява нетрадиційного образу оповідача, посилення гри із читачем, переносу дії й конфліктів із зовнішнього плану у внутрішній світ героя, активізації, авторефлексії, підтексту. Доводиться, що експеримент зі створенням “антиподорожі” сприяє традиціоналізації його коду й одночасному відновленню жанру.

Ключові слова: жанр, подорож, “антиподорож”, сюжет, герой.